

MARCZIUS TIZENÖTÖDIKE.

Csütörtök

60. szám.

Pest, június 28-kán 1849.

E lap megjelenik minden nap este, vasárnapot kivéve.

Elfűzetés júliustól december végeig Budapesten házhozhozással 5 fr., vidékre postán borítékban 6 fr. p. p.

Hónapos előfizetés csak helyben, s a hónap első napjától kezdve fogadtatik el.

Előfizethető helyben a kiadóhivatalban (Országut Kúnewalderház) és minden postahivatalnál.

Hirdetések egy háromszor hasábozott sorért, vagy ennek helyéért 2 kr. pp.

Egyes szám ára 3 kr. pp.

Miskolcz, június 26. 1849.

Seregeink f. hó 22-én Eperjest elhagyva az ellenség tulnyomó ereje miatt, előcsatározások folyamában, Kassa felé visszavonultak.

23-án két osztály kozák Somos helység körül elővágatván, seregeink csatarendben harcckészen fogadák a támadást. A kozákok visszaverettek. Veszteségünk 90 halott; közöttük 6 tiszt. Névszerint Bíró, és Dániel, Bocskai huszárfőhadnagyok. Kassa oda hagyattatott.

24-én főhadiszállásunk Forrón vala.

25-én csapataink egy része a folytonos marsban kifáradva Miskolczra érkezett.

E vidéken a népfelkelés vagy éppen nem rendeztetett vagy hanyagul.

A föltételek, mellyeknél fogva Arad vára megadná magát, jóváhagyás végett ide a kormányhoz fölterjesztettek.

Az aszódi ütközet (Csallóközben.)

Június 21-én 1849.

A tegnapi napon diadalmasan előrenyomult 2-dik és 3-dik hadtest 21-én az ellenségtől tulnyomó erővel megtámadtatott; a tegnapi heves naptól erő kimerített csapatok halálos elszántsággal küzdöttek, és a leghevesebb ellenállást éreztették az ellennel. Minden lépés vérrel lón megvásárolva; azonban minthogy az ellenség tartalékseregét is — orosz csapatokat — az ütközetre hozá, s a tulnyomó erő háromannyira növekvék, a fővezér visszahuzódást parancsolt, melly a 3-dik hadtest által Farkasd, a 2-dik által Aszód felé a legdicséretesebb tartás- és renddel vitetett ki.

A Csallóközben e nap Klapka tábornok vezérelte csapatainkat. Ezeknek feladata volt az átmeneti pontot Aszódnál fedezni. Más helyek őrizetére is majdnem 2 dandárság helyeztetvén el, ezáltal az érintett igen fontos pont védelmére csak négy gyalog zászlóalj, néhány század lovas és 5 hat. fontos ágyu maradt.

Az ellenség igen jól tudván, hogy e hid elfoglalása által a 3-dik hadtest elől a visszahuzódás el lesz vágva, minden erejét ide fordítá, s esti 6 órakor tulnyomó erővel támadott meg bennünket; — csak üteget ötött hozott a tűzbe.

Minthogy mi az ő gyilkos tűzét csak 5 hat fontossal viszonzhattuk, visszatarthatlanul előre nyomult; golyói már a hidat is elérték, mellyhez éppen a 2-dik hadtest sorai közeledtek; egy percz talán még — és az ellenség célját elérte; mert a logborzasztóbb keresztútban álló derék zászlóalj már ingadozni kezdtek; midőn Klapka hallatlan bátorsággal és személyes feláldozással a sorok előtt lovagolva, ezeket felbuzdítá, s mindaddig erős helytállásra bírá, míg egy pár ágyu- s lovassággal megerősítve, az ellenséges támadással nemcsak hogy szembezállott, hanem még dicsőségesen vissza is verte, melly alkalommal többen esének foglyokul kezünkbe; köztük Klobusiczki egy magyar születésű dsidás százados is.

Az, ki e percz eldöntő fontosságát s azon nentaláni szomorú következményeket felfogni képes, mellyek az aszódi hid feladásából származhatának vala, nem fogja ezen csapatok feláldozása és hálmegevető tartásától elismerését, a hős Klapka tábornoktól pedig őszinte tiszteletét megtagadni. Isten tartsa meg továbbra is a honnak a lángeszű hadvezért!

A csapatok, mellyek ez ütközetben részt vettek, következők valának:

A Sándor gyalogság 3-ik zászlóalja, 18-dik 37-dik 64-dik honv. zászlóaljak; Lehel, Hunyady és Károlyi huszárok; s Mihalovics százados hatfontos ütege.

S.....

II. Hadtest, Görgei fővezér vezérlése alatt.

Guta június 23-kán 1849.

Csatáról írok, melly viz és mocsárok közti helyeken történvén, mindent láttam; tudom, hogy nem haragszik miatta, mert kielégítheti olvasóinak a felső táborból jövő ujságok utáni szomját.

Folyó hó 20-kán vala, midőn reggeli öt óra tájban balszárnyunk Királyrévet megtámadta. Huszárajnk már már hátrálni akartak, midőn

körülbelül 200 Don Mignel az ellenséget szuronyt szegezve megfutamtotta, mit is huszárajnk észrevevén, kergették a nagy számú ellent és jól megszabdalták. Rakevszky őrnagy ur bámulandó volt vitézségén kívül kitértették magukat a fe- nebb említett 200 Don Miguelek.

Mig ez így történt, jobb szárnyunk Zsigárdig előnyomulván, az ellent kikergette és a helyet elfoglalta. A ki hősiess elszántságot és bátor tevékenységet látni akar, arra nézve nagy kár, hogy Horvát Pál őrnagy és divisionárius urat e jelen csatában nem láthatta.

Ezek után hozzánk csatlakozván Knézics hadteste, folytattuk a dicsőséges foglalást; elvettük az ellenségtől Peredet, felvonultunk Deákiig, előrszűnket Galantha mellett állítottuk ki.

E nap 3 helyet adtunk vissza hazánk szent földének, megtisztítván azt a gaztól, melly mint zsarnokának méltó zsoldosa, mindenütt, a honnan elkergettetett, előbb prédált és rabolt, még a földet is feltúrván, nehogy a szegény magyar vagyonának legkisebb részét is valahogy megmenthesse.

Más nap az ellenség balszárnya Pozsonyból 5—6000 embernyi segítséget kapván, megtámadott bennünket, jobb szárnyán oroszok harcolván ellenünk. 9 órakor reggel megtámadtatva tulnyomó erő által kénytelenek voltunk Pered alá visszahuzódni, melly falu az ellenség által felgyujtatván visszahuzódásunkat a legnagyobb rendben és minden 300 lépés utáni megállapodás és kisebb viaskodás mellett Zsigárd, Farkasd és Egyeden által a Vág tábortól át Guta alá jöttünk; miután ama hid, mellyet a Vág folyón átmentünk használtunk, a mieink által felgyujtatott.

A veszteség mindkét részről egyenlőnek mutatkozik.

Kik a kápolnai csatán jelen voltak, arról biztosítanak, hogy e két nap folytán történt összetűközés nagyszerűségére nézve amannak miben sem enged. Seregeink a legnagyobb és folytonos sűrű ágyuzásnak a második napon 9 órától kezdve mintegy egy óráig voltak kitéve, és megmutatták, hogy ágyutól nem fél többé a magyar.

Legujabb hírek nyomán a főntebbekhez csatlom azt is, miszerint az ellenség Zsigárdot és Királyrévet folyujtva és kirabolva, Dióshegyig visszavonult.

Vizityúk.

U. i. Többnyire lakhelyeim körül mulatozván jelenleg a habsburgok rablóbandája, mindig tanuja vagyok azoknak, mik történnek; s így, ha valami érdemes adja magát elő, tudósítandom felőle.

A Közlönyben a muszka betörés ellen általános keresztes háború hirdettetik.

Mi a nagy általánosságoknak nem vagyunk barátai, mert annak semmi practicali eredményét nem képzelhetjük, mert a ki sokat akar egyszerre markolni, kevés marad az ujjá között.

Mi akar lenni ezen általános fegyverfogás, ugy minden határozottabb alak nélkül?

Egy szörnyű nagy népfelkelés, mellynek, hol nem pipa-, hanem ágyuszó között még eddig eredményét nem láttuk.

Mi más alakban szerettük volna ezen rendelést kibocsátva látni.

Azt mondtuk volna például, hogy minden fegyverfogható ember a 19-ik 26 évig, két vagy három hónapot szolgálni köteles.

Ezeket csapatokra osztottuk volna.

Adtunk volna minden csapathoz magként vagy 30—40 régibb katonát.

Elejőkkbe egy jóra való századost csapatvezérnévvel és fizetéssel, és meglátta volna akárki, hogy e seregek, mellyek a magyar ifjúságot képviselnék, egy pár netán megcsendített futásforma után, a híres lengyel lánssásoknak semmiben sem engedtek volna.

A Közlönyféle rendelet, bár csalódjunk, alig fog nekünk használni.

Theoriának megjárja. De a praxis az illy inconditus tömegeket még mindig haszon helyett káros intézkedéseknek mutatta be.

Pontonként végig lehetne mennünk s azt elemezhetnők.

És mindenütt, minden pont után azt mondaná az ember. Ez nem megyen.

Ne hagyjuk felhasználatlanul erőnket heverni. De ne költjük fel erőnket olly heterogen s olly rendezetlen alakban, melly ön magát semmisítse meg.

Ha van lelkes, docilis és vitéz ifjúságunk, ne gyűjtünk egybe csöcseléket, mert a tömegnek jobb része, melly magában megverné az ellenséget, összevegyítve a kevésbbé lelkes, öregebb s családi gondokkal terhelt egyénekkal, maga is egészen hasznavetetlen tömeggé leend.

Pap szüret.

Horvát Miháj, a cultus egy felszólítást bocsátott ki a püspökökhez.

Nem jelent meg a Közlönyben, mert az efféle csak suttomban szokott történni.

És ha isten nagy jó volta nem teremtett volna a jámbor emberiség javára ujságírókat, nem is hallaná meg azt publicum soha.

Horvát Miháj, a cultus vastagnyaku forradalmista.

Elcsapta bureaujából még az irnokokat is, s a sok alább rendelt hivatalnokot, kik az ellenség alatt szolgáltak.

Ime Horvát Miháj, a cultus még revolutionalisabb szellemű fia, mint maga a Márczius,

mert a Márczius ezen szigorúságot csak a titkároktól felfelé követelte, a kinnél ugyanis a kinevezésben a politikai meggyőződésre tekintett szokott lenni.

Horvát Miháj tovább ment. És elbámult Beotia!

De nem bámul többé Beotia, ha meg hallja, hogy Horvát Miháj a cultus, valamennyi püspökhöz levelet irt, hogy hadd ajánljanak nekik ezen szent atyák kitérő papi individuumokat, kiket a cultusnál alkalmazni kívánna.

Erre hármat mondtunk.

1. Jaj azon kitűnő egyéniségeknek, kiket a püspökök szoktak ajánlani. A kik ismerik a püspöki kart, beszéljék el másoknak.

2. Horvát Miháj azért csapta el a sok szegény subalternust, hogy helyökbe tuczat számra tegye be a papot.

3. A pap nagy szüretnek néz elébe. És jőnek is már mindenfelől nagy szájkajkkal, mellyeknek feneke nincsen.

Pest junius 28.

Nem lehet, lehetetlen hallgatással mellőzni azokat, miket a kormány tesz.

Isten látja lelkünket, mennyire lealacsonyító foglalkozásnak tartjuk, illy időben egyes emberek tökéletlenségeinek zástálgatásával bibelődni; és mégis nem lehet, lehetetlen hallgatnunk.

A Republica mai számában olvassuk, hogy Erdélybe Szentiványi Károly helyett biztosul Tomcsányi már ki is van nevezve.

Azok, a kik még most is az oppositionális időkben szerzett érdemeiken ábrándoznak, magukon kívül lesznek Tomcsányi szerény érdemeinek illy nagy bizalmat föltételező kitüntetésén; de azok, kik Tomcsányinak a forradalom kétesebb ideje alatti visszavonulásában csak politicali gyávaságáról győződtek meg, nem fogják érteni a kormány ezen újabb botlásának okát.

Tomcsányi Békésmegyében isten és a Harmker család kegyelméből másod alispán volt. Midőn télen dolgaink egy kisé rosszabb lábon kezdtek állani, betegség türgye alatt magát a megye igazgatásától Szombathelyivel együtt tökéletesen visszahúzta, a közgyűlésen is, egy izben jelenvén meg, a midőn a honvédelmi bizottmánynak a megyéhez érkezett azon rendelet ellenére, hogy a közeledő osztrák seregek elől az élelmi szerek eltakaritassanak, azon indítványt tette és vitte is keresztül, tessék megolvasni a gyűlés jegyzőkönyvét, mellynél fogva a községek utasittattak, hogy az ellenséget mindenütt kész eleséggel és takarmánnyal várják, nehogy requiráláshoz legyen kénytelen folyamodni.

Egyébiránt másként is igyekezett megnyugtani a közönséget az által, hogy az ellenség barbarismusa, az ellenség általi ujonczozás sat. felől általunk terjesztett híreket hazugságoknak declarálta, s mindenképen igyekezett a népet az ellenséggel és ezt a néppel kibékéltetni.

Valamint azon időben utálatra gerjesztett bennünket ezen eljárása, ugy soha sem fogja az eszentul is a békési nép elfelejtteni.

És most Erdély ügyei mégis Tomcsányira bízataak.

Talán hogy a mint Békésben az osztrákoknak szolgálai akart, Erdélyben a muszkák ellenében újra megkísértse.

Vagy talán mindert nem tudja a kormány? Hát miért nem tudja?

Kérdesze meg Békésmegyét, nézze meg jegyzőkönyveit.

Vagy annyira meg volna már elhatározott lelkes hazafiakban szorulva, hogy a legnevezetesebb állásra egy olly egyént kénytelen állítani, kit csak azért nem vádolunk a politicali gyávaságnál nagyobb bűnnel, mert azt gondoljuk, hogy kezébe adván a kormánynak a fonalat, ha akarja, tökéletesen kiösmérheti emberét.

Ha még nem okult a kormány azon ellenszenvven, mellyel aradi főispánnyá neveztetése azon derék megye által fogadtatott.

Mi nem szóltunk sem Csányi, sem Szentiványi biztossá nevezése, sem eljárásuk ellen; pedig csak senki sem vetheti szemünkre, hogy Erdély ügyei iránt részvétlenek lettünk volna, de Tomcsányi kinevezését hallgatás nélkül túrnunk lehetetlen.

Az idők igen komolyak, a kormány jól megfontolja, kire mit bíz.

D.

Pest, junius 28.

Ezelőtt egy héttel még ugy állottunk, hogy azt hívők, miszerint a muszka beavatkozással csak ugy ijesztgetnek bennünket mint estenként a rossz gyermeket valami láthatatlan mumussal vagy prikolicscsal a dajkája.

A ki a Közlönyt választá magának tudományok forrásául, az még tegnap is azon lelki nyugalommal dülhetett párnájára, hogy talán nem is existál az a muszka nevű nép, vagy legalább nem olly emberfaló, mint némelylek hiszik, vagy legeslegalább sokkal távolabb lakik tőlünk, mintsem ide jöhetne.

Eddig a Közlönynek a muszkákról hivatalos tudósításait összeállítva három stadium szerint körülübell ide mentek ki.

1-szor. Nincsenek muszkák az országban.

2-szor. Jól rendezett népfelkelésünk a rendes sereggel egyesülve, derekasan megverte őket, (már persze azokat, mellyek nincsenek.)

3-szor. Kisült, hogy csakugyan nem voltak muszkák, de nem is báránybörbe öltözött farkasok, hanem muszka kaputba öltözött austriaiak.

Igy állottunk mi (hivatalos lábon) még egy pár nap előtt.

Most már megvalósult, megtörtént a muszka beavatkozás, még pedig hála istennek meglehetősen adagban.

Három felől ütöttek be, e közül kettő Erdélyben van.

A főlsőmagyarországi bettítés talán legfenyegetőbbnek látszhatik az által, hogy ha valóban annyi ellenség van ott, mint hirdik, úgy vele egyenlő erőt szembe állítani egy hirtelen képesek nem vagyunk.

De mikor kellett az ellenség legyőzésére, sőt megsemmisítésére ugyanannyi szám a magyar huszárok és honvédekéből?

Azonkívül minden tudósítások oda mutatnak, hogy a felső megyék kimondhatlan jó szelleműek, s még a drótos tótság is majd csupa csokolni való fiuk.

Egyébiránt nehezíteni fogja a dolgot, hogy hadseregünk főrésze a Posony felé eső vidékeken van, s onnan el nem hozható, sőt egyrésze sem nélkülözhető, ott is nagy erővel küzdven.

Ennélfogva a felsőmegyékben alig lehet most egylőre defensiv háborúnál egyebet folytatni.

Hanem e hittünk mellett mi végtelenül fogunk örülni, ha egyszer csak oly dolgokat fogunk halani a muszkák veszteségeiről, melyeknek még a neve is iszonyú.

Az egész város arról beszél pedig, hogy Görgei azt ígérte Kossuthnak, hogy illy híreknek halála egy hétnél tovább semmi esetre ki nem maradhat.

A Besztercze felőli beütésről e perczen még semmi bizonyos adat nincs kezelnk között.

A tömösi szorosnál a legjobb helyt történt, közel van ugyan az áruló Brassó, mely a közböcsánatért hála fejében leöldöste harcztól fáradt székelyeinket; de közel van a székelység is, s annak és e hazának gyöngye, Háromszék; e nép, mely még az egész ország eleste után is cserkeszsze tudna lenni a zsarnokságnak.

Erdélyben Bem s a hol ő van, ott nem csak győzelem és diadal, hanem a sereg határtalan lelkesedése a nép bizalma szokott lenni.

Mindamellott mi nem csudáljuk, ha Erdély aristocratiája s főleg a kolozsvári fészkek megrettent.

Nem nagy bátorságot árulnak, de, hisz ez oldalról soha sem tette magát nevezetessé ez osztály, melynek egyes fiáról dicsőket fog feljegyezni Erdély története, de mely egészben gyengén viselte magát, kivált a hon maradottak.

Azonban mi emberileg igen természetesen tartjuk e félelmet.

Nyakukon az oláhság, mely, mint minap mondtuk, a zarándi vidékektől felfelé terjedve, Kolozsvárt körülölelve tartja.

A muszka benyomult s természetesen haladni fog mindaddig, míg Bem jónak nem látandja elébük állani egy derék posztóban.

Mi természetesen nem tudjuk az öreg ur terveit, nem is számunkra találta ő ki azokat.

De azt tudjuk, hogy minél hátrább kínálkozik, a muszkák megrakására alkalmas posztó, annál inkább vannak fenyegetve Erdély egyes pontjai.

Mi ezalatt távolról sem ügyünk vagy az egész Erdély veszélyeztetését értjük. Legutolsó gondolatunkban sem tudnánk illyesmiről álmodni, hacsak Bemet az egész számításból ki nem hagynók.

Hanem azt értjük, hogy egész Erdély oláh-

sággal levén behintve, a muszka sereg előbb-előbb haladásával minden nyomon hógomolyként fog nevedetni, egy olly elemmel, mely arról fog gondoskodni, hogy a megszállott városok és faluk magyarsága kiirtassék, kirozassék, megcsontassék.

Másfelül a havasokba gyűlt oláhság a muszka belépésének s előhaladásának hírére visszanyerendi megfogyott bátorságát, s mivel dűhe nem fogyott sőt nevededett, lecsap azon magyar helységekre, melyek közelében vannak.

Illyenek lehetnek Probránd s Tövis, a K.-Fejérvárat cernirozó seregeink fekhelyei, továbbá Torda és Kolozsvár, a magyarság fészkei nyugoti Erdélyben, miután Abrudbánya, Zalatna, Enyed és Felvincz semmivé vannak téve.

Kolozsvár, kivált elejénte, gyáván viselte magát szabadságharcunk folyama alatt. Azonban mégis azt meg nem engedheti e nemzet, hogy Erdély első városa a magyar földön kitörültessek az élők sorából. És kitörültessek azon nép által, melynek szem nem látta, fül nem halotta kegyetlenségeinek emlékei Enyednek minden szédült köve, minden hamvá égett háza alá eltemetve vannak, feltámadandók a nemzeti végtélet számadó napján.

Már pedig bizonyos, hogy ha a muszkák nagyon elé engedtetnek nyomulni, illyforma eredményeknek nézhetünk elébe.

Ne adja isten.

Hisz olly kevés magyar van e földön azon roppant teendőkhöz képest, mik Európa szeme láttára a legközelebbi jövőben mi reánk várnak s miket isten segedelmével véghez kell vinnünk, míg azt nem mondja a szabadság istene e nemzetnek: fiaim, elég volt.

Erdélynek az oláh iszonyok által felrebbentett magyarsága pedig (a székelységet ide nem értjük) főleg Kolozsvárra vonta össze magát.

Meg kell adnunk az igazat, a ki csak mehetett, a harczból vissza nem vonta magát, Erdély fiatalága, egypár gyávának ki vételével, egészen a csatatűzben áll. Azok, kik Kolozsvárt vannak többnyire védetlenek, vagy családapák, kiknek van elég, kit védjenek.

És most kérdem már, ki csudálkozik még, ha Erdély népe megijedt?!

Kicsinyhittiek ők. Ez már természetök.

Vannak tán sokan, kik magok veszélyét közel látva, elfelejtik az ügynek bizonyos győzelmét. Mert sajnosan kell feljegyeznünk azon tényt, hogy Erdély népének legnagyobb része igen természetesen találja, nem is gondolni saját édes énjének sorsa mellett a hazáéra s eszébe sem jut, hogy talán lehetséges is lenne egyegy perczig elfelejteni, mi vár „reám” a mellett, hogy mi vár „hazámra.”

E szomorú tapasztalatot hoztam én ki Erdélyből.

A muszka intervenciónál két kérdést fogunk közelebről vizsgálat alá venni.

8.

Nyilatkozat a kővárvidéki rabok ügyében.

Sajgó szívvel olvasám a tegnapi Márcziusban azon vért fagyaló panaszt, melyet a kővárvidéki rabok a Márczius szerkesztőjéhez intéztek. Nem csudálom, hogy végelkeseredésükben a nyilvánosság bírálata alá bocsátják ügyüket, minekutána azok, kiktől függ annak elintézése, a kormány rendeleteinek egyenes kijátsszásával azt napról napra huzzák, halasztják. Én jól tudva azon visszaéléseket, melyek Kővárvidéken egyes polgárokon elkövetettek, többször többeknek magán kérelmeiket még a volt honvédelmi bizottmány ideje alatt a kormány elejébe juttattam; de evvel meg nem elégedve, tüstént a mostani ministerium alakulása után e következő felterjesztést intéztem az igazságügyi ministeriumhoz, mely szórol szóra így hangzik:

Tisztelt igazságügyi minister!

Értesítettvén arról, miként több havakkal ezelőtt számos kővárvidéki lakosok pusztá gyanúra elfogattatván, részint a nagybányai, részint a nagykárolyi börtönben mind ez ideig fogva tartatnak a nélkül, hogy legkisebb lépés történt volna akár-mely hatóság részéről befogattatásuk alapos okai megvizsgálása és ügyeik elintézése iránt; nemcsak, sőt a befogattottak közül némelyeknek neve sem tudatik, mások pedig tényleírás nélkül mindenkitől elfeledve szenvednek kihallgatatlanul s ítéletlenül, szenvednek pedig akként, kivált a Nagykárolyban befogattottak, miként emberhez nem illő, naponta szekérbe befogatva, nem véve ki a kisnyiresi lelkész se, s a kíséző poroszlok szidalmaitól késértetve, vízfordásra kárhoztatva.

Folyamodtak ezen szerencsétlenek a kővárvidéki bizottmányhoz ügyeik elintézése iránt, de innét csak azon pusztá választ nyerték, hogy a megye rendeléséből nem levén befogatva, ügyeiket el sem is láthatja, holott a megyei kormányzónak kötelessége lett volna, ha ez hatáskörét túl haladta, tüstént felsőbb helyre jelentést tenni, s így a kebelbéli polgárok személyes jogai fölött örködni.

Ezen elmulasztást én, mint kővárvidéki képviselő, kipótlandó, kívántam az igazságügyi ministeriumot az iránt megkeresni, miszerint méltóztassék hatályos intézkedéseket tenni a befogottak ügyei törvényes elintézése iránt, fölkérvén a névlajstromot, s a tények leírását; mely esetben minthogy a pusztá gyanut büntetni nem lehet, addig, míg fölöttük a törvény ítélne, kezeség melletti kibocsátatásukat mind az igazsággal meg egyezőnek, mind a jelen bonyolodott körülmények között czélszerűnek vélném. Debreczen, majus 10. 1849.

Ezen felterjesztésem következtében az igazságügyi minister f. é. majus 11. nekem azt mondá, miszerint már megtette a szükséges lépéseket a kővárvidéki rabok ügyében. És fájdalom! ezek még most is a kormány intézkedései ellenére ítéletlenül szenvednek. Meddig fognak még a visszaélések illy borzasztó alakban feltűnni? s meddig fog még az igazságkiszolgáltatás régi roza-

dától megtisztulni? Én ezt várom és az emberiség s küldöm ügyének nevében követelem is.

Pesten, június 27-én 1849.

Pap Signond
országos képviselő.

Június 20 1849.

Kedves szerkesztő, önnek hasábjai bár mindig telvők, néhány soraimat fölvenni a távoból ismeretség kedvéért sem lesz felesleges. Marmaros még folyvást a régi táblabírói világ, s ha van megye, hol még az aristocratia nyomasztó hatalma nehézkedik a nép vállaira, hol a visszaélések napi renden állók, s a nép elhanyagoltsága a tisztviselők által annyira tekintetbe nem vétetik, az Marmaros. Midőn tudok helyet, hol a szegény tudatlan köznépp most is azt hiszi: hogy mivel a magyar függetlenség kimondatott, s többé nincs német király, mindenki tartozik magyar ember lenni azaz reformatus vallású, mert Marmarosban e két elem ugyanaz; innen aztán az idegenség, mellyel az új viszonyok iránt viseltetnek; s a nép fölvilágosítására, megnyerésére jelenleg sem fordítottat kellő gond. A hanyagság következménye volt kezdetben Erdély határán, s közelebb a verhoniai népnek itt ott föllobbanása, hogy is ne? midőn vannak helyek, hol a tisztviselő évek alatt alig fordul meg egy párszor, vagy hol jelenléte gyakori, ott a népre önkényének egész súlyával nehézkedik. Vannak példák, de különösen van egy szolgabíró Marmarosban, ki mint nádály függ a nép erein, kinek nyomását a nép türi, mert megszokta rég a zsarnokság vas vesszejét csókolni a helyett, hogy széttörné, ki nem pirult magát legközelebb az újonckiallításoknál a legundokabban megvesztegettetni, s nem félt az igazságos istentől, midőn itélt saját önkénye szerint annak részére, ki jobban fizetett; midőn a törvénynek részrehajlatlan szavait kellett vala kimondania; szolgálhatnék adatokkal, s előbb-utóbb napvilágra jő. Nem csudálkozhatni így, ha a nép akként gondolkozik, „nekünk azt mondá a pap, hogy féljünk a Muszkáktól, miért? a Muszka, ha jó, csak akkor bántandja a szegényt, ha a gazdagnál már mit sem talál, egy év alatt nekünk muszka, tatár sem kell, hogy végkép elpusztuljunk, csak legyen tovább is V. J. szolgabíránk“ s így nyilatkozott az egész véleményében a helység bírása s hozzátevő, hogy többek vélekedése inkább az ellenséghez állni, mint tűrni a zsarolást. Itt aztán hirdethetünk kereszties háborút! hol a visszaélés, önkény a népben mérges kígyót nevelt ellenünk. A megye részéről talán tétettek lépések ezek kiűrkészésére? nem, s talán titok marad az egész, ha a nép elégtelensége nyílt szavakban ki nem török, mert alig uralkodik valahol olly titkos egyetértés az emberek között, s alig tudják olly ügyesen szóni az elpalástolás fátyolát, mint Marmarosban. Nem titok, mit végül írok, az egész világ tud-

ja, miszerint a nem rég 105-ik zászlóaljja felavatott marmarosi mozgó csapatban volt egy százados, kire mind az kistült, miért hajdan szegényenl hajtották volna el az ezredtől, ki több! lázítási bünbe esett, felizgatván századját annyira, hogy az ott levő katonai erőnek kellett azt lefegyvereztetni, hogy komolyabb következményeket megelőzzön, s öt fegyveres őrizet alatt Szigetre küldeni; az esemény a kormány által kiadott katonai rögtönítelő törvényszék elébe tartozott volna, de mivel egyik kormánybiztos rokona, megelégtek, hogy katonai állásáról, mellyet ugy sem érdemelt meg soha, leköszönt. Ez aztán gyönyörű egyenlőségi eljárás; de hiába, kinek Krisztus a barátja — mint mondják — nem kárhozik az el.

Jó barát.

H I R D E T É S E K.

Kossuth hírlapja iránt.

Szerencsém van ezennel értesíteni a tisztelt közönséget, miképen Kossuth Lajos országkormányzó ur — nem levén jelen állásával összeegyeztethető, hogy hírlapot kiadjon vagy szerkeszzen — mult évben „Kossuth hírlapja“ czim alatt kiadott lapjának tulajdoni jogát rám ruházta legyen. Ennek következtében Kossuth hírlapját, mellynek szerkesztője eddig is én valék, folyó évi július 1. napjától mint szerkesztő-tulajdonos

F U T Á R

czim alatt folytatandom azon tisztelt honfak közremunkálása mellett, kik azt a mult félévben is becses cikkekkel érdekessé tették.

Mint hogy nem új lap megindítója, hanem egy eddig általam szerkesztettnek folytatója vagyok, s a nyájas olvasóval nem ma találkozom első ízben, lapom szelleme felől kevés mondanivalóm van. Az megtartandja eddigi szilárdságát és komoly hangját, s nem csak hiv tükre lesz a napi eseményeknek, hanem egyszersmind tájékozó a politika mezején, s általában szem előtt tartandja azon férfiu elveit, ki új időszakot teremt a magyar nemzet életében, kit a nép méltán nevez megváltójának, kit szellemereje s a közbizodalom az ország kormányzói székébe emelt. Azt, hogy a Futár republicanus eszmék terjesztője lesz, talán felesleges is bevallanom. Én ohajtom a köztársaságot, az egyéni szabadság legtágasb függetlenségére és a polgári jogok teljes egyenlőségére alapítva. Ohajtok erős kormányt, melly kezében tartsa a nemzet erejének fő szálait, de mindenható ne hivatalnokai, hanem a nép által legyen. A forradalmat zivatarnak tekintem, mellynek erejét éleszteni kell mindaddig, míg függetlenségünk tiszta nem lesz minden gáztól. Ezentul az oroszánt ismét le kell fektetni alvó helyére.

Bizalommal kérem föl ezennel tavali tisztelt rendes levelezőimet s minden munkatársaimat, valamint azokat is, kik jövőre czélom elősegelésére közremunkálni szivesek leendenek, ne terheltessenek engem (ez első esetben bérmentes leveleik által) szándékuk felől értesíteni s egyszersmind lakhelyöket az utolsó posta kijelölésével följegyezni, hogy magamat velük érintkezésbe tessesem, s kiket tiszteletpéldány illet, azt számukra megrendelhessem. Egyszersmind felszólítom tisztelt tudósítóimat, ügyekezzenek becses tudósításikat úgy megkezdeni, hogy lapom első számaiban mindjárt használhassam.

Megjelenik a Futár hétfőt kivéve naponként egy nagy íven. Előfizetési díja az eddigi: Budapesten házhoz hordással boríték nélkül 8 ft., postán hatszor küldve 10 fr., kevesebbszer küldve 9 ft. pengő. Előfizethetni minden postahivatalnál, helyben a kiadóhivatalban: Egyetem utca 90. szám, első emelet, előbb Almási, most takarékpénztár házában, délelőtti 9—12 és délután 3—6 óra közt.

Mindazon tisztelt előfizetők, kiknek előfizetési díja a mult évfordulatkor postai uton el nem tévedvén kezünkbe jött, megkapják példányaikat újabb megrendelés nélkül. Ha kik azonban lakjaikat időközben megváltoztatták, legyenek szivesek, azt kiadóhivatalunkban e hónap legfeljebb 22-ig bejelenteni, hogy korán intézkedhessünk. Pest június 12. 1849.

Bajza József,
szerkesztő-tulajdonos.

25

7—3

Balassovits K.

zongorait mind vevésre, mind hónapos bérlésre ajánlja. Tára van a vácsi uton Dischér-féle házban 1388. sz. a. 3-ik emeletben.

34.

2—1

A főúton (Hochstrasse) a sétatér közelében 30 szám alatti házban, 10 ékes szobából álló lakás, Jakabnapra, együtt vagy részletesen is kiadandó.

35

3—1

P. Vác város,sa,

Aranyhordó fogadója, bor- és pálinkaméréssel folyó évi Jakabnaptól kezdve másfél évre hasznosbérbe adja, a bérleni kívánók július 15-re, helyben tartandó árverésre meghívának.

Nemzeti

színház.

Pest, csütörtökön, június 28-án, 1849.

ALVAJÁRÓ.

Nagy opera 3 felv. Irta Romani, zenéjét szerette Bellini, fordította Deáki Fülöp Sámuel.

Rendező: Szardahelyi.

Személyek:

Gróf Rudolfo, falusi földesúr	Köszeghi.
Teréz, özvegy Molnárné	Hubenainé.
Amina, Teréz fogadott leánya	Hollósi Kor.
Elvino, tehetős falusi ifju	Steger.
Lina, fogadosné, fiatal özvegy	Csercsér Nat.
Alessio, falusi legény	Sopronyi.
Jegyző	Petrik.
Kar. Majorosok, Falusi lakosok.	Ifjak. Hölgyek.

Játékhely: falu a helvét havasok aljában.

Kezdeté 7 órakor, vége 9-kor.